

PÄIJÄT-HÄMEEN KUNTIEN KONSERNIOHJE

PÄIJÄT-HÄMEEN KUNTIEN KONSERNIOHJE

Yhteinen ehdotus Päijät-Hämeen kuntien konserniohjeeksi perustuu siihen, että kunnissa on erikseen kunta-konsernia koskeva ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa –ohje”, jolloin siinä olevia tytäryhteisöjen toiminnan ohjaukseen liittyviä asioita ei ole otettu konserniohjeisiin.

Tämä ohje on suositus, joka on perustana Päijät-Hämeen kuntien kuntakohtaisille konserniohjeille. Y –merkinnällä (yhtenäinen kaikille kunnille) esitetyt pykälät suositellaan otettavaksi kaikkien kuntien konserniohjeisiin. YR –merkinnällä (yhtenäinen rakenne kaikille kunnille) pykälät suositellaan otettavaksi kaikkien kuntien konserniohjeisiin pykälässä olevaa rakenteellista jaotusta noudattaen, sisällön laajuuden määräytyessä kuntakohtaisesti. Muut pykälät suositellaan otettavaksi kunnan konserniohjeeseen kunnan tarpeen mukaan ja kunnan itse katsomassa laajuudessa.

1 § Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite (Y)

Näillä konserniohjeilla varmistetaan kunnan/kaupungin hyväksymän omistajapolitiikan ja asetettujen tavoitteiden toteutus sekä yhtenäistetään konsernin toimintakulttuuria ja käytäntöjä.

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina ja noudattavat valtuuston ja hallituksen määrittelemää toimintalinjausta ja omistajapolitiikkaa.

2 § Konserniohjeen soveltamisala (Y)

Konserniohje koskee kuntaa/kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä ja niiden tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jonka osalta kunta/kaupunki on määräysvallan suhteen emoyhtiön asemassa

Vuosittain sekä talousarviossa että tilinpäätöksessä todetaan konserniin kuuluvat yhteisöt ja kunnan/kaupungin omistusosuus ja/tai osuus määräysvallasta.

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen ohjaukseen konserniohjeita noudatetaan soveltuvin osin huomioiden näiden yhteisöjen toimintaan hyväksytyt muut toiminta- ja omistajapoliittiset linjaukset.

Lisäksi tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan kunnan/kaupungin hyväksymiä hyvän hallinto- ja johtamistavan –ohjeita.

Konsernin nimi on (kunnan/kaupungin nimi) –konserni.

3 § Konserniohjaus ja –johtaminen (YR)

1. Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnan-/kaupunginhallitus, kunnan-/kaupunginjohtaja ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

2. Valtuusto

Valtuusto määrittelee kuntalain 13 §:n mukaan konserniohjauksen periaatteet, omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

3. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tarvitsemansa selvitykset tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksistä. Lisäksi tarkastuslautakunnalla on oikeus tutustua tytäryhteisön toimintaan ja tavoiteasetantaan ja näin voida arvioida, tullaanko valtuuston asettamat tavoitteet tytäryhteisöissä saavutetaan.

4. Kunnan-/kaupunginhallitus

Kunnan-/kaupunginhallitus ohjaa ja koordinoi (nimi)-konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnan-/kaupunginhallitus antaa kuntalain 23 §:n nojalla tarvittaessa tytäryhteisöjen toimintaa velvoittavia ohjeita.

Kunnan-/kaupunginhallitus

- päättää konsernin sisäisestä työnjaosta
- vastaa konsernin hallinnon ja talouden koordinoinnista
- vastaa, että yhteisöjen toiminnan seuranta kunnan/kaupungin taholta on järjestetty
- seuraa (nimi)-konserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista. Sama koskee lautakuntaa, mikäli tytäryhteisön seuranta on annettu lautakunnan tehtäväksi
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta tilinpäätöksen yhteydessä
- nimeää kunnan/kaupungin edustajat yhteisöjen hallintoelimiin ellei sitä ole annettu muun toimitelimen tehtäväksi
- antaa ohjeet kunnan/kaupungin edustajille kuntayhtymien yhtymäkokouksissa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhteisökokouksissa käsiteltäviin asioihin ja
- antaa ohjeet konserniyhteisön hallituksessa toimiville kun-

nan/kaupungin edustajille merkittävistä taloudellisista ja toiminnallisista linjaratkaisuista.

5. Kunnan-/kaupunginjohtaja

Kunnan-/kaupunginjohtaja vastaa (nimi)-konsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta.

Kunnanjohtajalla/-kaupunginjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Kunnan-/kaupunginjohtaja voi nimetä tytäryhteisöön controllerin, sisäisen tarkastajan tai muun edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus yhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä.

Kunnanjohtajalla/kaupunginjohtajalla on oikeus yksitvistapauksissa sisäisten selvitysten teettämiseen tytäryhteisöissä, mikäli kunnan/kaupungin omistajapoliittinen etu sitä vaatii. Yhteisöt ovat velvollisia antamaan selvitystoimituksen edellyttämät tiedot.

4 § (nimi)-konserniyhteisöjen velvollisuudet

1. Tavoitteiden yhdensuuntaisuus (Y)

Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan edistää kunnan/kaupungin strategian ja omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumista. Tytäryhteisöjen toiminta-ajatusten tulee tukea kunnan/kaupungin toiminta-ajatusta.

2. Tiedonantovelvollisuus (Y)

Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnan-/kaupunginhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

(Nimi)-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toimintasuunnitelmat, toiminnan ja talouden seurantaraportit, tilinpäätökset ja välitilinpäätökset, kokousten esityslistat ja pöytäkirjat tulee toimittaa henkilökohtaisena postina kunnan-/kaupunginjohtajalle.

Konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen sekä kuntayhtymien on annettava konsernitilinpäätöstä ja mahdollista välitilinpäätöstä varten kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan säännösten ja ohjeiden mukaiset tiedot kunnan/kaupungin taloushallinnon pyytämässä muodossa ja sen antaman aikataulun mukaisesti.

(Nimi)-konsernin toiminnasta on annettava kuntalaisille sellaiset riittävät tiedot, jotka yhteisön asema ja toimintojen luonne huomioon ottaen voidaan antaa. Yhteisön on annettava kunnalle/kaupungille sen kuntalaistiedottamista varten tarpeellisia tietoja toiminnastaan. Yhteisön omasta tiedottamisesta vastaavat yhtiön hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja

ja. Yhteisön tiedottamisen tulee tukea (Nimi)-konsernin asettamia tavoitteita ja kunnan/kaupungin viestintäpolitiikkaa.

3. Tytäryhteisöjen velvollisuudet (YR)

Tytäryhteisöjen toimivan johdon on etukäteen neuvoteltava ennen yhteisönsä päättävien elinten päätöksentekoa kunnan-/kaupunginjohtajan kanssa asioista, jotka koskevat:

1. toimialamuutoksia
2. toiminnan laajennuksia tai supistuksia
3. merkittäviä omaisuuden luovutuksia
4. merkittäviä investointeja
5. taloudellisen kantokyvyn kannalta merkittäviä lainan ottamiseen tai lainanantoon liittyviä kysymyksiä
6. omaisuuden kiinnittämistä tai vakuuden antamista
7. yhteisön vakuutuspolitiikkaa sekä
8. muuta yhteisön toimintaedellytyksiin ja palvelukykyyn olennaisesti vaikuttavaa toimintaa.

Kunnan-/kaupunginhallituksen kokouksen yhteydessä kunnan-/kaupunginjohtaja informoi kunnan-/kaupunginhallitusta tekemistään ratkaisuista asioissa, joihin tytäryhteisöjen tulee kunnan-/kaupunginjohtajan harkinnan mukaan etukäteen hankkia kunnan-/kaupunginhallituksen kannanotto. Kunnan-/kaupunginjohtajan harkinnan perusteella kannanotto edellyttään:

1. yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttamiseen,
2. taloudellisesti merkittäviin tai periaatteellisesti laajakantoisiin toiminnan muutoksiin,
3. merkittävän omaisuuden luovuttamiseen,
4. merkittävien investointikohteiden toteuttamiseen,
5. pantin, takauksen ja muun vastaavan sitoumuksen antamiseen jonkin kolmannen osapuolen velan tai sitoumuksen vakuudeksi,
6. yhteisön hallintoelimille maksettavien palkkioiden määräytymisperusteiden muuttamiseen,
7. pääomarakenteen muuttamiseen,
8. merkittäviin henkilöstöpoliittisiin ratkaisuihin,
9. osakkeiden ja osuuksien hankintaan sijoitusmielessä, mikäli osakkeiden tai osuuksien hankkimista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhteisön tehtäväksi,
10. pantin, takauksen tai muun vastaavan sitoumuksen antamiseen oman velkansa tai sitoumuksensa täyttämiseksi sekä
11. raha- ja pääomamarkkinoilla olevien johdannaisinstrumenttien käyttöön.

5 § Taloushallinto (Y)

Yleisperiaatteet

Tytäryhteisöt toteuttavat hyväksytyä toiminta-ajatusta vuosittaisissa budje-teissaan. Merkittävien strategisten hankkeiden, investointien ja liiketoimin-nan muutosten osalta noudatetaan kohdan 4.3 menettelyä.

Konsernin yhteisön investoinnit, rahoitus-, laina- ja takausasiat valmis-tellaan yhteistyössä kunnan-/kaupunginjohtajan ja/tai kunnan/kaupungin taloushallinnon kanssa.

Raportointi

Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan ja taloudestaan kunnan-/kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Puolivuosisiraporttiin tulee sisäl-tyä tuloslaskelman ja rahoituslaskelman toteutuminen sekä toiminnallinen katsaus. Vuosisiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kun-nan-/kaupunginjohtaja voi pyytää erillisiä selvityksiä yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta.

6 § Kirjanpito ja tilikausi (Y)

(Nimi)-konserniin kuuluvien yhteisöjen on järjestettävä kirjanpitonsa siten, että kunta/kaupunki voi laatia tilinpäätöksen sille määrätyssä ajassa.

(Nimi)-konsernin yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.

7 § Tilintarkastus (Y)

Kunnan/kaupungin tilintarkastaja valitaan tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi, ellei erikseen muuta sovita.

Tilintarkastajan valinnan valmistelee kunnan/kaupungin tarkastuslautakun-ta, jonka tehtävänä on kuntalain 71 §:n mukaan huolehtia kun-nan/kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

8 § Rahoitus, sijoitustoiminta ja riskien hallinta

8.1 Rahoitus ja vakuudet

(Nimi)-konsernin rahoitus- ja sijoituspolitiikan tavoitteena on koko kon-sernin kannalta edullisimmat ratkaisut. Yhteisöjen rahoitus ja vakuudet jär-jestetään keskitetysti konsernissa.

8.2 Konsernipankki ja -tili

(Nimi)-konsernin yhteistä rahoitushuoltoa varten perustetaan kunnan/kau-pungin sisäinen pankki ja konsernitili, jonka käyttäjiksi tytäryhteisöt liitty-vät kunnan-/kaupunginjohtajan päätöksellä. Muiden kuin varsinaisten ty-täryhteisöjen liittämistä sisäisen pankin jäseniksi päättää kunnan-

/kaupunginhallitus.

8.3 Sijoitustoiminta

Konserniyhteisöt ovat velvollisia järjestämään sijoitustoimintansa turvalisesti ja mahdollisimman hyvän sijoitustuoton takaavalla tavalla. Sijoitustoimintaa hoitaa kunnan/kaupungin sisäinen pankki yhdessä tytäryhteisön kanssa.

8.4 Riskien hallinta

(Nimi)-konsernin riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa ja kunnan-/kaupunginhallituksen mahdollisesti antamia ohjeita.

Riskienhallinta ja siihen liittyvä vakuuttamisvastuu on tytäryhteisöillä. Vakuutustarjoukset pyydetään keskitetysti koko (Nimi)-konsernia koskevana.

9 § Yhteiset palvelut

9.1 Palvelujen hankinta konserniyhteisöiltä

Palveluja hankittaessa (hallinto-, tieto-, talous- ja henkilöstöhallinto-, materiaali-, tila- ja kunnossapitopalveluja) on selvitettävä (Nimi)-konsernin tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

9.2 Asiakirjojen säilyttäminen

(Nimi)-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen on tehtävä päätös siitä, mihin pysyvästi säilytettävä asiakirja-aineisto turvaavasti sijoitetaan sen jälkeen, kun yhteisö ei niitä enää toiminnassaan tarvitse.

Mikäli asiakirjat päätetään sijoittaa kunnan/kaupungin keskusarkistoon, on yhteisön noudatettava arkistotoimensa hoidossa soveltuvin osin keskusarkiston ohjeita.

9.3 Hankintatoimi

(Nimi)-konserniin kuuluvien yhteisöjen on noudatettava julkisista hankinnoista annettua lakia ja kunnan/kaupungin hankintaohjeita. Hankintapäätöksiin on liitettävä muutoksenhakuohjaus.

Hankinnoissa on käytettävä hyväksi yhteishankintojen kilpailuttamismahdollisuuksia. (Lahden kaupunkiseudun hankintatoimi)

10 § Henkilöstöpolitiikka (YR)

(Nimi)-konsernissa noudatetaan soveltuvin osin kunnan/kaupungin henkilöstöpolitiikkaa. Toiminnassa noudatetaan yleisesti hyväksytyjä yhteistoiminnan periaatteita.

Kunnan/kaupungin henkilöstöstrategia luo perustan henkilöstöpolitiikalle. Henkilöstöpolitiikka suunnataan tulevien haasteiden ennakointiin, jolloin kehittämistyö painottuu organisaatioiden tuloksellisuuden lisäämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen.

Henkilöstön sisäinen liikkuvuus konsernin sisällä mahdollistetaan. Henkilöstön rekrytointi turvataan tehokkaan henkilöstösuunnittelun avulla. Uuden henkilöstön rekrytoinnissa käytetään hyväksi kunnan/kaupungin rekrytointimenetelmiä ja ohjeita.

Palkkauksessa ja muissa palvelussuhteen ehdoissa noudatetaan kunnan/kaupungin hyväksymiä periaatteita. Työn vaativuus ja henkilökohtainen työsuoritus otetaan huomioon palkkausperusteissa ja suositaan kannustavia palkkausjärjestelmiä.

Johtaminen on avointa ja yhteistyöhön kannustavaa. Johtamisen tulee tukea henkilöstön osallistumista, luovuutta ja itsenäistä työtettä.

Mm. henkilöstön ja organisaation osaamistarpeita arvioidaan esimiehen ja alaisen välisillä, säännöllisillä kehityskeskusteluilla.

Henkilöstön osaamista ja sen ylläpitämistä arvostetaan ja tuetaan. (Nimi)-konsernin järjestämän yhteisön henkilöstökoulutustarjonta on koko konsernin käytettävissä. Ammattitaitoa kehitetään suunnitelmallisesti täydennuskoulutuksen ja itsenäisen opiskelun tukemisen kautta.

Toimielinten kokous- ja vuosipalkkioissa noudatetaan kunnan/kaupungin luottamushenkilöiden palkkiosääntöä.

Kunnan/kaupungin palveluksessa oleville henkilöille ei makseta kokouspalkkioita heidän osallistuessa työaikanaan tytäryhteisön hallinnon kokouksiin.

11 § Konserniohjeiden velvoittavuus (Y)

Konserniohje tulee hyväksyä tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa ylimmässä hallintoelimessä sekä jokaisessa soveltamisalaan kuuluvan yhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä.

12 § Voimaantulo (Y)

Tämä konserniohje tulee voimaan 1.3.2008 lukien ja kunnan/kaupunginhallitus voi antaa täsmentäviä ohjeita tulevaksi voimaan samasta ajankohdasta lukien.